Kanta-Helsingin omakotiyhdistys ry:n lausunto Helsingin yleiskaavaluonnoksesta

Kanta-Helsingin omakotiyhdistys on Helsingin vanhin asukasyhdistys. Se on toiminut 87 vuotta ja toimii edelleen aktiivisesti Käpylän, Koskelan, Kumpulan ja Toukolan omakotialueilla.

Yleistä

Helsingin lausunnolla oleva yleiskaavaluonnos perustuu jo aiemmin lausunnolla olleeseen Helsingin kaupungin kehitystä arvioivaan vuoteen 2050 ulottuvaan visioon.

- Sekä visio että sen ja siitä saatujen lausuntojen perusteella kehittynyt yleiskaavaluonnos kattavat näkemyksellään **vain** Helsingin kaupungin rajaten alueellisen kehityksen ja siten rajakuntien kehityksen suunnittelun ulkopuolelle.
- Kun parhaillaan on vireillä laajoja alueellisia kuntarakenteita koskevia uudistuksia, on yleiskaavaluonnos ja sen sopeutuminen alueelliseen kokonaiskehitykseen vaikeasti hahmotettavissa. Sama huomautus koskee myös yleiskaavan pohjana olevaa väestönkehitysennustetta.
- Nyt ehdotettuun kaavaan sisällytetään erittäin voimakas väestönkasvu ja sen seurauksena myös runsaasti sekä nykyisen kaupunkirakenteen tiivistämistä että laajoja uudisrakennusalueita. Niistä monet on sijoitettu nykyisille kaupungin viheralueille ja erityisesti kaupungin keskeinen keskuspuisto joutuu tehostetun rakentamisen kohteeksi.
- Lausunnolla olevan yleiskaavaluonnoksen ns. pikselipohjaisuus tekee sen vaikeaselkoiseksi ja sen tulkinta on epäselvä. Yleiskaavaluonnos on tältä osin selkeytettävä ennen sen jatkokäsittelyä.

Omakotiyhdistys on seurannut ja ottanut omalla toimialueellaan kantaa Helsingin kaupungin meneillään olevaan yleiskaavatyöhön. Yleiskaavan visiovaiheen mukaan asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia oman alueensa kehittämisessä lisätään. Tämän kiitettävän periaatteen yhdistys toivoo myös toteutuvan, kun luonnoksesta annettuja lausuntoja käsitellään yleiskaavan jatkotyössä.

Visiossa esitettiin yleiskaavan tavoitteena olevan laadukas, vaihteleva ja kunkin alueen erityispiirteitä korostava rakentaminen. Sen mukaan omaleimaiset alueet ovat kaupungin vahvuus. Visiossa esitettiin myös, että arvokkaat kulttuurialueet ovat kaupungille tärkeitä ja että alueiden täydennysrakentamisessa rakennusperintö ja alueidentiteetti tulee ottaa huomioon. Visiossa painotettiin myös viheralueiden merkitystä asuntoalueiden viihtyisyyden tai houkutteluvuuden kannalta.

Valitettavasti tämä näkemys ei enää toteudu nyt esitetyssä yleiskaavaluonnoksessa. Viheralueitten supistaminen on esityksen keskeinen piirre, kun uusia alueita ehdotetaan asemakaavoitettavaksi. Menetettyjen alueitten palauttaminen on vaikeaa kun/jos kaavoittamisen näkemykset muuttuvat ja viheralueitten todellinen arvo jälleen huomataan.

1. Suojelukohteet

Omakotiyhdistyksen toiminta-alueen, Käpylän (Taivaskallion-Käpylä ja Puu-Käpylä), Koskelan, Kumpulan ja Toukolan, omakotialueet ovat kaikki kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurisesti arvokkaita ja ne on kaavoitettu suojelualueiksi. Länsi-Käpylän ja Käpylän Osmonkulman suojelukaavatyö on käynnissä.
Tavoitteena on, että alueiden arvot ja ominaisuudet säilyvät.

2. Länsi-Käpylä

Länsi-Käpylän ja rata-alueen välissä on kapea (50-100 m leveä), kallioinen, jyrkkärinteinen ja topograafisesti erittäin vaihteleva puistokaista, Louhenpuisto, joka ulottuu Käpylän urheilupuistosta Käpylän asemalle. Puistovyöhyke on tärkeä viherreitti urheilupuistosta Taivaskalliolle ja Veräjämäen viheralueille ja samalla kevyen liikenteen reitti kaupungin pohjoisista osista Pasilaan. Tälle viherkaistalle on yleiskaavassa kaavailtu raskaasti rakennettu kerrostalovyöhyke tehokkuudeltaan Kallion ja Töölön rakentamista vastaava. Esitetty kerrostalovyöhyke on Länsi-Käpylän tekeillä olevan suojelukaavan tavoitteiden vastainen eikä se sovellu 1922–28 rakennetun kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaan omakotitaloalueen miljööseen. Louhenpuiston vaihtelevat jyrkät kalliorinteet soveltuvat huonosti rakentamiselle. Kalliomaasto välittää radan runkomelun ja tärinän. Melua lisää Hakamäntien ja tulevan Veturitien liikenne. Louhenpuiston läpi etelästä pohjoiseen louhittu huoltotunneli vaikeuttaa osaltaan alueen rakentamista. Louhenpuiston reunalla oleva kapea Keijontie on jyrkkämäkinen, profiililtaan vaikea ja soveltuu heikosti kerrostalovyöhykkeen liikenneyhteydeksi.

Vähäistä Länsi-Käpylän suojeltavaan kulttuuri- ja kaupunkimiljööseen soveltuvaa täydennysrakentamista, pientaloja/omakotitaloja, voisi yhdistyksen mielestä sijoittaa Louhenpuiston leveämpään pohjoispäähän tasaiselle alueelle Ilmattarentien päähän Louhentien seudulle. Liikenneyhteydet uusiin kortteleihin saataisiin Vaakalinnuntien ja Sariolantien kautta.

3. Taivaskallio

Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston laatimassa Käpylän luonnonhoitosuunnitelmassa 2010–2019 sekä Louhenpuisto että Taivaskallio on merkitty puisto-, lähivirkistys-, suoja- ja arvometsäalueiksi.

Yleiskaavavision Käpylän asemanseutu -selvityksessä todetaan mm. seuraavaa: *Aivan aseman vieressä sijaitseva Taivaskallio on Suomen kalliokiipeilyn kehto ja Helsingin korkein luonnonmukainen kohta, jolta Suomen kalliokiipeilyn 60-vuotinen historia alkaa. Tämän lisäksi Taivaskallio on Suomen ja Helsingin puolustukseen oleellisesti liittyvä paikka. Taivaskallion historiaan kuuluvat myös asukkaita kokoavat tapahtumat kuten juhannusjuhlat ja uudenvuoden vastaanotto. Alueella on myös merkittäviä siirtolohkareita, kaksi muinaisrantakivikkoa sekä keinotekoinen lampi. Alueelta on erinomaiset yhteydet lähialueen virkistysalueille. Alueen historiallisesta perspektiivistä Taivaskallio ja alue on mahdollista hyödyntää imago- ja tapahtumatarkoituksiin. Kallioiden merkitys myös energiavarastoina on lisääntynyt (sivut 24 ja 74).*

Yleiskaavaluonnoksen virkistys- ja viherverkostoteemakarttaan Taivaskallio on merkitty kaupunginosapuistoksi. Kartan mukaan tällainen puisto on *puistoalue, jota kehitetään*

toiminnallisesti siten, että se palvelee eri käyttäjäryhmiä ja vahvistaa alueen identiteettiä.

Edellä mainittuihin kaupungin esimerkkeihin alueen merkityksestä alueen asukkailla ja laajemminkin helsinkiläisillä olisi paljon lisättävää. Alueen asukkaat ovat lausunnoissaan toistuvasti vaatineet, ettei Taivaskalliolle rakenneta. Yleiskaavavision vuorovaikutusraportti II:ssa todetaankin, että *Taivaskalliolle ei esitetä rakentamista.* Se, että yleiskaavavision rakentamismerkinnät Taivaskalliolle ovat edelleen mukana yleiskaavaluonnoksessa, tuntuu oudolta, kun otetaan huomioon alueen asukasyhdistysten lausunnot ja kaupungin omat selvitykset asiasta. Omakotiyhdistys pitääkin välttämättömänä, että yleiskaavaehdotuksessa Taivaskallio kokonaisuudessaan jää rakentamisen ulkopuolelle.

4. Käpylän asemanseutu ja viherväylät, liikkuminen

Käpylän asemanseudun kehittäminen on omakotiyhdistyksen mielestä kannatettavaa, mikäli otetaan huomioon nykyinen kaupunkirakenne ja maasto. Tuusulantien reunat soveltuvat osin täydennysrakentamiseen: itäpuolella kapeana meluvallia korvaavana kaistana ja länsipuolella laajempana rakentamisena Länsi-Käpylän pohjoispuolella olevalla koirapuistoalueella. Länsipuolen rakentamisen tulee kuitenkin rajoittua etelässä Yhtenäiskoulun kukkulan rinteisiin.

Käpylän läpi kulkevan raskaasti liikennöidyn ja Käpylää jakavan Mäkelänkadun kehittämistä Tuusulanbulevardiksi raitoitielinjoineen yhdistys pitää hyvänä. Erityisen toivottavaa on Tuusulanväylän kääntäminen Veturitielle Pasilaan ja sen seurauksena Käpylän läpikulkuliikenteen väheneminen ja ympäristön paraneminen.

Tulevan yleiskaava 2050:n tavoitteena on kaupunki, joka suosii kevyenliikenteen ratkaisuja liikkumisessa. Yleiskaavaluonnoksen Käpylän asemanseudun tiivistämisraportissa todetaan, että *Yhteydet asukkaiden suosimalle Taivaskalliolle erityisesti radan pohjoispuolelta koetaan kevyenliikenteen osalta monimutkaisiksi. Tarkastelualueelta on kuitenkin erinomaiset yhteydet suurille lähivirkistysalueille, Helsingin keskeisille puistoväylille Keskuspuistoon, Helsinki-puistoon sekä joelle uimarantaan Pikkukoskelle (s.74).* Raportissa olevat piirrokset tulevista Käpylän asemaan liittyvistä viherreiteistä ja kevyenliikenteen väylistä ovat kuitenkin hyvin vaikeasti hahmotettavissa. Esimerkiksi Panuntieltä Taivaskallion yli piirretty viherväylä kävely/pyöräilyreittinä tuntuu jo korkeuserojen vuoksi mahdottomalta. Sen sijaan nykyinen Vantaanjoelta Oulunkylän, Veräjämäen ja Käpylän kautta Pasilaan ulottuva viherreitti on osoittautunut suosituksi ja runsaasti käytetyksi.

Omakotiyhdistys lähtee siitä, että nykyiset toimivat reitit säilytetään ja uudet kevyenliikenteen reitit todella toteutetaan erinomaisina reitteinä.

5. Kustaa-Vaasantie ja Annalan puisto

Kustaa Vaasantien ja Lahden moottoritien bulevardisointia voidaan harkita. Bulevardisoinnin lähtökohtana tulee olla Kumpulan ja Toukolan kaupunginosien yhdistäminen viihtyisäksi kaupunkiympäristöksi. Luontevin lisärakentamisen alue ovat nykyiset Liikennelaitoksen raitiovaunuliikenteen varasto- ja korjaushallit. Annalan puisto tulee säilyttää virkistysalueena.

Yhteenvetoa

1. Yleiskaavaehdotusta on selkiinnytettävä ja sen tavoitteet on arvioitava ja ilmaistava selkeästi myös laajemmin suhteessa pääkaupunkiseudun alueelliseen kehitykseen sekä väestömäärän että rakentamistarpeen osalta. Yleiskaavaehdotuksen ns. pikselipohjainen kartta on selvennettävä.
Keskuspuiston merkittävä supistaminen ei ole järkevää Helsingin väestön eikä luonnon kannalta.

2. Kanta-Helsingin omakotiyhdistyksen toimialueesta huomattava osa on jo suojelukaavalla asemakaavoituksellisesti suojeltua ja vanhaa rakennustaiteellisesti arvokasta aluetta. Sen lähialueen mahdollinen hillitty täydennysrakentaminen on sopeutettava alueen luonteeseen.

3. Yhdistys kannattaa Tuusulan väylän kääntämistä Veturitien suuntaan ja Mäkelänkadun muuttamista puistobulevardiksi sekä siihen liittyvien liikennemuotojen kehittämistä.

4. Taivaskallio tulee säilyttää avoimena eikä sen reuna-alueille tule kaavoittaa rakennuksia.

5. Länsi-Käpylän ja rata-alueen välinen Louhenpuisto tulee säilyttää viherreittinä Pasilasta Käpylän asemalle.

6. Bulevardisoinnin onnistuminen edellyttää liikennejärjestelmien muuttamista koko kaupungin alueella. Autoliikenteen määrä tulevilla bulevardeilla on saatava laskemaan moottoriteiden liikennemääristä, jotta bulevardit voisivat olla viihtyisiä ja asumiselle soveltuvia. Bulevardisoinnissa tila rakentamiseen tulee löytää nykyisiltä liikennealueilta, ei näitä reunustavilta viheralueilta.

Kanta-Helsingin omakotiyhdistys ry tuntee toiminta-alueensa hyvin ja haluaa omalta puoleltaan kehittää aluetta. Yhdistys esittää, että Helsingin kaupungin yleiskaavatyötä jatkettaessa yhdistyksen paikallistuntemukseen perustuvat ja alueen kehittämistä edistävät näkökannat otetaan huomioon.

Helsingissä 27. helmikuuta 2015

Kanta-Helsingin omakotiyhdistys ry:n puolesta

Tuuli Kunnas
puheenjohtaja

Jarkko Eskola
sihteeri